

Twee en een half jaar geleden startten mensen zonder papieren een Universele Ambassade op in de leegstaande lokalen van het Somalische consulaat. De plek moest vooral dienen voor noodopvang voor mensen zonder papieren. Vandaag vormt ze een ontmoetingsplaats waar mensen zonder papieren ervaringen uitwisselen, elkaar helpen en samen een publiek discours ontwikkelen. Een ontmoeting met Mohamed Benzouia.

Hoe functioneert de U.A.?

Mohamed Benzouia: Er is geen formeel reglement. De inwoners vergaderen eenmaal per week onder mekaar. Daarnaast is er een tweede vergadermoment, elke woensdag om 18 uur, met de vrijwilligers.

Mensen nemen taken op volgens hun beschikbaarheid en affiniteiten. Daarenboven hebben de vrijwilligers een vzw opgericht, waardoor we een rekening konden openen waarop we financiële steun ontvangen om de lasten van het gebouw te financieren.

Wat voor activiteiten organiseert de U.A.?

In het begin was de U.A. enkel een plaats om te slapen. Daarna zijn we een krantje van een viertal pagina's beginnen uitgeven. Er werden ook etentjes georganiseerd. Vandaag helpt een groep vrijwilligers bij het huiswerk van de kinderen, en organiseert ze taalcursussen (Frans, Engels en Nederlands) voor de volwassenen.

Welke juridische steun krijgen jullie?

Er bestaat een ongelooflijke willekeur tegenover mensen zonder papieren omdat de Dienst Vreemdelingenzaken aan elke parlementaire en gerechtelijke controle ontsnapt. Hier hebben we twee juristen onder de vrijwilligers die de dossiers opvolgen en de mensen wegwijs maken in de procedure. Je moet weten dat we zelfs na de regularisatie nog steeds moeilijkheden hebben met de administratie. Zo weigert het OCMW hulp uit te keren aan personen die als adres dat van de ambassade opgeven.

Participeren mensen die geregulariseerd zijn nadien ook nog aan de functionering van de U.A.?

Ongeveer honderd personen kwamen hier al langs. Meestal zien we hen niet meer terug. Het parcours van de clandestiniteit is bijzonder hard, vooral psychologisch.

Velen zijn nu geregulariseerd maar komen er niet toe een normaal leven te hernemen. Ze zijn zodanig gebroken. Heel vaak wordt de psychologische impact van de clandestiniteit onderschat.

Op jullie site (<http://www.universal-embassy.be>), stellen jullie dat jullie actie niet "humanitair" is...

Ze is niet humanitair en noch minder gaat het om hulpverlening. Het gaat om een project dat bedoeld is om die mensen te laten samenleven en dat gepaard gaat met intern en extern politiek werk (op het No Border-kamp in Straatsburg, op het Europees Sociaal Forum, binnen platforms zoals de "Coordination pour la Liberté d'Installation et de Circulation" (CLIC) en het Forum voor Asiel en Emigratie).

Het gaat dus om duidelijk politieke acties?

Ja, het gaat om politiek. Alleen al het feit dat mensen zonder papieren in deze ruimte leven is politiek. Daarenboven engageren de inwoners zich ook buiten de U.A. Hun gebrek aan betrokkenheid is een probleem dat begint opgelost te raken. In het begin waren we slechts met twee mensen echt

betrokken. Daarna zijn de inwoners zelf zich beetje bij beetje politiek gaan engageren. Het had wat tijd nodig, maar nu beginnen we resultaten te zien.

Hoe ziet de toekomst van de strijd van de mensen zonder papieren en van de U.A. eruit?

De dag dat de sans-papiers zelf hun strijd in handen zullen nemen, dan zullen de zaken pas kunnen vooruitgaan. Ik maak dikwijls de vergelijking met de strijd tegen de slavernij. Die is afgeschaft geworden op het moment dat de slaven zelf hun lot in handen hebben genomen. Het zijn diegenen die het meest betrokken zijn, die de strijd moeten voeren. Wat ons betreft, wij zijn een stadium voorbij waarin de U.A. heel kwetsbaar was: er waren sterke spanningen tussen de bezetters. Vandaag gaat het beter. Mensen van buitenaf zullen hen nooit kunnen zeggen hoe de zaken aan te pakken. Het is aan de bewoners zelf om oplossingen te vinden voor hun problemen. Dat is wat vandaag gebeurt.

Ik denk dat dit project zal blijven duren, maar vandaag kan ik daar niet méér over zeggen. Dat hangt ook af van de situatie in Somalië. Als de Somalische staat zich opnieuw als staat constitueert, zullen we het gebouw moeten teruggeven. De Belgische staat heeft gepoogd ons hier te verjagen. We kregen al een razzia en de hygiënische diensten op ons dak om de onbewoonbaarheid van het gebouw aan te tonen. Tevergeefs, want we blijven.